

Investeringsplan 2026-2028

Helse

1 Innledning

Porteføljestyret for helse har fått ansvaret for å ivareta og utvikle Forskningsrådets samlede portefølje innenfor helse. Porteføljen inkluderer alle Forskningsrådets- og EU-finansierte prosjekter med norsk deltakelse som helt eller delvis er kategorisert som helse.

Investeringsplanen gjør rede for hvordan porteføljestyret for helse vil investere midlene det har fått ansvaret for, for å bidra til mål og prioriteringer i [Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning \(LTP\)](#), til regjeringens [mål for Forskningsrådet](#), [Forskningsrådets strategi](#) og de fem målene for [porteføljen for helse](#):

- Mål 1: Porteføljen skal bidra til fornyelse og øke kvaliteten på forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse- og omsorgstjenester
- Mål 2: Porteføljen skal bidra til flere verdensledende helseforskningsmiljøer
- Mål 3: Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig helse- og omsorgssektor
- Mål 4: Porteføljen skal bidra til økt konkurranseevne i helsenæringen
- Mål 5: Kunnskap, funn og resultater innenfor helseporteføljen skal deles og tas i bruk

Porteføljeplanen er det overordnede styringsdokumentet for hvert porteføljestyre. Den iverksettes gjennom en treårig investeringsplan, som oppdateres årlig. Investeringsplanen viser hvordan porteføljestyret vil prioritere sine midler til konkrete utlysninger og andre aktiviteter. Planen har en treårig horisont, der år 1 er detaljert, mens år 2 og 3 i større grad er retningsgivende. Alle utlysninger er med forbehold om bevilgninger i statsbudsjettet. Oppdateringene baseres på porteføljeanalyse, strategiske diskusjoner i porteføljestyret, føringer i tildelingsbrev fra departementene og antatt tilgjengelige midler i perioden planen gjelder for.

2 Prioriteringer og tiltak

Porteføljestyrets samlede prioriteringer og tiltak danner grunnlaget for styrets fremtidige investeringer og øvrige aktiviteter og er beskrevet i porteføljeplanen. Det er imidlertid ikke alle prioriteringer og tiltak i planen som følges opp hvert år.

Prioritering 1: Porteføljestyret skal fremme fagutvikling innenfor fagområder som er viktig for utviklingen av en bærekraftig helse- og omsorgssektor.

Prioriteringen skal særlig bidra til *Mål 1: Porteføljen skal fornye og øke kvaliteten på forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse- og omsorgstjenester* og *Mål 2: Porteføljen skal bidra til flere verdensledende forskningsmiljøer.*

Porteføljestyret vil rette innsatsen mot kvalitets- og kapasitetsbygging og samarbeid for å utvikle fremtidens helse- og omsorgstjeneste på en bærekraftig måte. I møte med de sammensatte helse- og omsorgsutfordringene er tverrfaglig forskning som integrerer metoder, data, perspektiver, konsepter og teorier fra ulike fagområder avgjørende for nye perspektiver og tilnærminger. Humaniora, utdanningsvitenskap og samfunnsvitenskap kan være en viktig driver for implementering av kunnskap og tiltak, og for samarbeid og brukermedvirkning. Ny teknologi inkludert kunstig intelligens (KI) og kvanteteknologi, kan revolusjonere helse- og omsorgssektoren. Integrering av slik ny teknologi kan bidra til bedre beslutninger, forebygging av sykdommer, mer effektive tjenester og gi bedre helseutfall for pasienter og innbyggere.

Prioritering 2: Porteføljestyret skal finansiere forskning og innovasjon som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige tjenester.

Prioriteringen skal særlig bidra til *Mål 1: Porteføljen skal fornye og øke kvaliteten på forskning som bidrar til god folkehelse, treffsikker behandling og bærekraftige helse- og omsorgstjenester.*

Bærekraftig folkehelse handler om å fremme og opprettholde befolkningens helse på en måte som er økonomisk, sosialt og miljømessig bærekraftig. Dette inkluderer å sikre at helse- og

omsorgstjenestene kan møte dagens og fremtidens behov på en bærekraftig måte. For at helse- og velferdstjenestene skal være helhetlige og integrerte er det behov for bedre samordning mellom helse- og omsorgstjenestene, arbeids- og velferdstjenestene, barnevern og familievern. Ved å anvende muliggjørende teknologier og personellbesparende løsninger, kan man oppnå betydelige gevinster i form av økt effektivitet og bedre ressursutnyttelse. Når disse teknologiene kombineres med klinisk og praksisnær forskning, kan de gi verdifulle innsikter og forbedringer. Dette bidrar til å utvikle mer effektive og bærekraftige helse- og omsorgstjenester som bedre møter befolkningens behov.

Prioritering 3: Porteføljestyrets investeringer skal utløse økt forskning- og innovasjonsinnsats i de kommunale helse- og omsorgstjenestene.

Prioriteringen skal særlig bidra til *Mål 3: Porteføljen skal styrke evnen til bærekraftig omstilling i offentlig helse- og omsorgssektor.*

For å nå målet om en bærekraftig helse- og omsorgssektor må potensialet de kommunale tjenesteområdene, inkludert fastlegetjenestene, har som forsknings- og innovasjonsarena utnyttes bedre. Kommunenes samarbeidsarena for forskning (KSF) spiller en viktig rolle for å styrke infrastrukturen for forskning og kunnskapsutvikling i kommunal sektor. Personellbesparende løsninger kan være svært effektive for å møte utfordringene i sektoren.

Prioritering 4: Porteføljestyret vil fremme verdiskaping i helsenæringen som skaper produkter og tjenester for en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste.

Prioriteringen skal særlig bidra til *Mål 4: Porteføljen skal bidra til økt konkurranseevne i helsenæringen* og *Mål 5: Kunnskap, funn og resultater innenfor helseporteføljen skal deles og tas i bruk.*

Innovasjon og samarbeid med næringslivet er sentralt for å bidra til verdiskaping i helsenæringen og skape bærekraftige helse- og omsorgstjenester, som også omfatter urfolksperspektiver der det er relevant. Arbeidsbesparende innovasjoner kan bidra til å møte utfordringene. Helseindustrien har et stort potensial for verdiskaping og samfunnsnytte, nasjonalt og globalt. For å lykkes, er det viktig at det offentlige og næringslivet samarbeider tett.

Prioritering 5: Porteføljestyret vil fremme internasjonalt forsknings- og innovasjonssamarbeid

Prioriteringen skal bidra til alle målene for porteføljen.

Gjennom internasjonalt forskningssamarbeid får Norge økt tilgang på kunnskap, partnerskap, nettverk, infrastrukturer og markeder.

Utlysninger 2026

Porteføljestyret planlegger å lyse ut ca. 447,4 mill. kroner i 2026. Om lag 25 prosent av porteføljestyrets investeringer investeres i internasjonale utlysninger. Forventet søknadsfrist og tildeling er foreløpige planlagte tidspunkter for utlysninger i 2026 og vil bli oppdatert/justert etter hvert som planene utarbeides mer i detalj. Det tas forbehold om at utlysningene som publiseres på Forskningsrådets nettsider, kan ha en annen tittel/overskrift enn det som fremgår av tabellene under.

Referanse til prioritering og tiltak i porteføljeplanen er gitt i parentes. Selv om en utlysning vil kunne følge opp flere prioriteringer og tiltak, refereres det kun til den prioriteringen i porteføljeplanen med tilhørende tiltak som anses som den mest relevante for utlysningen.

- Forsknings- og innovasjonssentre for å styrke bærekraften i de kommunale helse-, omsorgs- og velferdstjenestene, forprosjekt og nettverk i 2026 og sentre i 2027 (prioritering 3, tiltak a-d),

- Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for å motvirke ensomhet, utenforskap og sosial ulikhet i helse (prioritering 2, tiltak a-d og f)
- Kvinners helse og kjønnsperspektiv (prioritering 2, tiltak f)
- Forskning og innovasjon i offentlig sektor (prioritering 2, tiltak d)
- Doktorgradsprosjekt i offentlig sektor (prioritering 2, tiltak d)
- Pilot Helse, 1.trinn i 2026 og 2.trinn / hovedprosjekt i 2027 (prioritering 4, tiltak a-d)
- Kommersialisering av offentlig finansiert forskning (prioritering 4, tiltak d)
- Helsearrangement (prioritering 2, 3 og 4 – flere tiltak)
- Sammenhenger mellom mat, miljø, klima og folkehelse (prioritering 1, tiltak c)
- Samer og urfolks helse og levekår (prioritering 1, tiltak b)
- Internasjonale utlysninger (prioritering 5, tiltak a)

Utlysningene kan framstå annerledes på nettsiden fordi Forskningsrådet gjør tekniske endringer i investeringsprosessen. Søknadsfrister og tildelingsfrister er indikative i de internasjonale partnerskapene og basert på tidligere utlysninger og vil bli offentliggjort på det enkelte partnerskap sin nettside.

Planlagte rammer for utlysninger i perioden 2026-2028 (mill. kroner)

Utllysning	Hvem kan søke	Forventet søknadsfrist*	Forventet tildeling*	2026	2027	2028
KommuneHelse forprosjekt/nettverk	Forskningsorganisasjoner, kommuner	Løpende	Løpende	10,0		
KommuneHelse, forsknings- og innovasjonssentre	Forskningsorganisasjoner, kommuner	2. kvartal	4. kvartal		207,4	
KommuneHelse prosjekter	Forskningsorganisasjoner, kommuner	2. kvartal	4. kvartal			103,7
Samarbeidsprosjekter for Bærekraftig forebygging, behandling og tjenester for å motvirke ensomhet, utenforskap og sosial ulikhet i helse	Forskningsorganisasjoner	2. kvartal	4. kvartal	*** 120,1 (+15)		
Nasjonalt KI-Helse-senter	Forskningsorganisasjoner	2. kvartal	4. kvartal		116,6	
Sentersatsing forebygging	Forskningsorganisasjon	2. kvartal	4. kvartal			136,6
Kjønn og kvinners helse i medisinsk og helsefaglig forskning	Forskningsorganisasjoner	2. kvartal	4. kvartal	90,0		
PilotHelse, 2-trinnsutlysning	Næringsliv, offentlig sektor	3. kvartal 2026	4. kvartal 2027		70,0	
Helsearrangement	Forskningsorganisasjoner, offentlig sektor, næringsliv, frivillig sektor	Løpende	Løpende	3,0	3,0	3,0
Innovasjon i offentlig sektor	Offentlig sektor	2. kvartal	4. kvartal	41,4	30,0	30,0
Doktorgradsprosjekt i offentlig sektor	Offentlig sektor	Løpende	Løpende	6,9	6,9	6,9
Kommersialisering - kvalifisering	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Løpende	Løpende	10,0	10,0	10,0
Samarbeidsprosjekter for Helse, mat, miljø og klima	Forskningsorganisasjoner	1. kvartal	3. kvartal	15,0	15,0	15,0
Samer og urfolks helse og levekår (NordForsk)	Forskningsorganisasjoner	Uavklart	Uavklart	15,0		

European Partnership for Personalized Medicine (EP PerMED)	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Høst	18,0	18,0	18,0
BrainHealth	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Høst	15,0	15,0	15,0
ERA4Health	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Høst	16,0	10,0	10,0
Transforming Health & Care System (THCS)	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Høst	22,0	22,0	22,0
OneHealth AMR	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Høst	12,0	12,0	12,0
European Rare Diseases (ERDERA)	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Påfølgende vår	6,0	6,0	6,0
Pandemic preparedness	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Høst	10,0	10,0	10,0
Biodiversa	Forskningsorganisasjoner, næringsliv	Vår	Høst	1,0	1,0	1,0
NordForsk: - 2026: AMR India - 2026: Helseforskning Japan	Forskningsorganisasjoner	Uavklart	Uavklart		** 10(+10) 10(+10)	20,0
Bilateral utlysning med Ukraina	Forskningsorganisasjoner	2.kvartal	4.kvartal	(30**)		
National Science Foundation, USA-Beregningsorientert nevrovitenskap	Forskningsorganisasjoner	Uavklart	Uavklart		10,0	
Sum				447,4 (6 mill. ikke fordelt)	592,9	425,2 (6 mill. ikke fordelt)

* Forventet søknadsfrist og forventet tildelingstidspunkt er foreløpige planlagte tidspunkter for utlysninger i 2026 og kan endre seg etter hvert som planene utarbeides mer i detalj.

** Midler fra internasjonal stimuleringspott under porteføljestyret for forskningssystemet, og er inkludert i sum/utlysningsrammen

*** Midler fra optimaliseringspott for humaniora under porteføljestyret for banebrytende forskning, og er ikke inkludert i sum/utlysningsrammen